



Persbericht

Groningen, 2 maart 2010

Oudste vaartuig van Gelderland ontdekt in Elst

Bij graafwerkzaamheden voor een nieuwe gastransportleiding van Gasunie bij Elst (gemeente Overbetuwe) is een deel van een prehistorische boomstamkano gevonden. De kano dateert waarschijnlijk uit de periode 400 tot 200 voor Christus en is daarmee het oudste bekende vaartuig van de provincie Gelderland.

Gasunie breidt haar transportnetwerk uit met zo'n 500 kilometer nieuwe gastransportleiding, de zogenaamde Noord-Zuid Route. Tussen Angerlo en Beuningen worden nieuwe leidingen gelegd met een diameter van 48 inch (1,22 meter). Bij het graven van een bouwkuip voor de kruising van een snelweg kwam een kraanmachinist op een diepte van 3,5 meter een stuk hout tegen. Hij realiseerde zich dat dit niet zomaar een stuk hout was, legde het aan de kant en waarschuwde Gasunie. Gasunie schakelde RAAP Archeologisch Adviesbureau in, dat samen met de archeoloog van de gemeente Overbetuwe de vondstsituatie vastlegde en twee kanofragmenten veiligstelde.

Er zijn twee grotere stukken hout geborgen die samen naar schatting een kwart van een grote boomstamkano vormen. Het grootste deel is twee meter lang en 80 centimeter breed, het kleinste meet ongeveer 80 bij 40 centimeter. In de bodem van de kano is bij het uithollen van de boomstam een zogenaamde dwarsrib uitgespaard om de kano meer stevigheid te geven.

Van het hout is een ¹⁴C-monster genomen waarmee aan de hand van de hoeveelheid koolstof-14 isotoop de ouderdom van organisch materiaal kan worden bepaald. Daaruit blijkt dat de kano gemaakt is tussen 400 en 200 voor Christus, de Midden IJzertijd. Het is daarmee waarschijnlijk het oudste vaartuig dat ooit in de provincie Gelderland is gevonden. De oudste vondsten tot nu toe dateren uit de Romeinse tijd en zijn gevonden bij Druten, Kerk-Avezaath en Kapel-Avezaath. Binnenkort zal geprobeerd worden aan de hand van de jaarringen van de boom het exacte kapjaar te achterhalen. In de dwarsrib van de kano zijn ongeveer honderd groeiringen zichtbaar aan de hand waarvan dit wellicht mogelijk is.

De boomstamkano is aangetroffen in afzettingen van een voormalige loop van de Rijn. Op de hoge oeverwallen langs de rivierbedding zijn op verschillende plaatsen sporen van bewoning uit de IJzertijd gevonden.

Boomstamkano's werden gedurende een lange periode gebruikt, vanaf het Mesolithicum (8800 – 4900 voor Chr.) tot ver in de Middeleeuwen. Boomstamkano's uit de IJzertijd zijn eerder ook aangetroffen in Vlaardingingen, Uitgeest, Nigtevecht en Kadoelderveld. Deze variëren doorgaans in lengte van 6 tot 10 meter. Ze hebben allemaal andere kenmerken en ook de boomstamkano uit Elst is een unieke variant.

De kano is vervoerd naar de afdeling Scheeps- en Onderwaterarcheologie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in Lelystad. Daar wordt het vaartuig bewaard in een vochtige omgeving in afwachting van verder onderzoek en conservering.

Over Gasunie

Gasunie is een Europees gasinfrastructuurbedrijf. Het netwerk van Gasunie is één van de grootste gastransport hogedruknetten in Europa en bestaat uit meer dan 15.000 kilometer pijpleiding in Nederland en Noord-Duitsland, tientallen installaties en ongeveer 1.300 gasontvangstations. De jaarlijkse doorzet van gas bedraagt circa 125 miljard kubieke meter. Wij dienen het algemene belang in de markten waarin we actief zijn en streven ernaar een optimale waarde te creëren voor onze stakeholders. Wij zijn de eerste aanbieder van onafhankelijk gastransport met een grensoverschrijdend netwerk in Europa. We bieden onze transportdiensten aan via onze dochterondernemingen Gas Transport Services B.V. (GTS) in Nederland en Gasunie Deutschland in Duitsland. Daarnaast bieden we ook andere diensten aan op het gebied van gasinfrastructuur, waaronder gasopslag en LNG-aanvoer. Wij beschouwen de wensen van onze klanten als onze voornaamste drijfveer. Wij streven naar het realiseren van de hoogste standaarden op het gebied van veiligheid, betrouwbaarheid, efficiency en duurzaamheid. Mede door de betrouwbaarheid en strategische ligging van het Gasunie-transportnet ten opzichte van groeiende internationale gastromen kunnen we ons ontwikkelen tot de 'gasrotonde' van Noordwest-Europa.

Over RAAP

RAAP is hét advies- en onderzoeksbureau voor archeologische monumentenzorg en cultuurhistorie. RAAP adviseert overheden, bedrijven en particuliere instellingen in heel Nederland in het kader van infrastructurele werken, nieuwbouw, waterbeheer en natuurontwikkeling. RAAP richt zich op alle facetten van de archeologische monumentenzorg: van beleidskaarten, archeologiebeleid en vooronderzoek, tot begeleiding, opgraving en inrichting. Bij RAAP werken ruim 110 mensen verspreid over vestigingen in Weesp, Leiden, Drachten, Zutphen en Weert.

Bijlage

- Afbeelding van een gevonden kanofragment met dwarsrib [foto RAAP]
- Afbeelding van een volledige boomstamkano gevonden in Uitgeest [foto afdeling Scheepsarcheologie van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed]

Noot voor de redactie

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de N.V. Nederlandse Gasunie, Gerben van Dijk, telefoon 050-5212352, e-mail pers@gasunie.nl.



